

případů k projednání. Celková činnost rozhodčích komisí jeví se v roce 1923 daleko menší než v roce 1922, ač počet závodních výborů v roce 1923 značně stoupl provedenými volbami i v kovoprůmyslu. Pokles tento možno vysvětliti tím, že výklad zákona o závodních výborech se ustálil a hlavně že odpadly spory ve věcech volebních, které jednotnou judikaturou byly již roku 1922 zásadně vyřešeny.

Počet závodních výborů, pokud se dalo zjištění, jest asi 1632. Odborové organizace odhadují tento počet na 2000:

v Čechách	1274
na Moravě	206
ve Slezsku	98
na Slovensku	54
v Podkarpatské Rusi	—
Celkem	1632

Při novelisaci zákona o závodních výborech bylo by účelné stanoviti povinné hlášení se nově zvoleného závodního výboru, případně i jeho zánik, příslušné rozhodčí komisi (event. okresní správě politické, živnostenskému inspektorátu). Sledujeme-li činnost rozhodčích komisí i po té stránce, ve kterém okrese působí, shledáme, že rozhodčí komise v německých okresech vydaly méně písemných nálezů, než v okresech českých přes to, že mají poměrně více závodních výborů. Také nálezy rozhodčích komisí v německých okresech jsou většinou rázu zásadního. Fakt tento nasvědčoval by tomu, že dělnictvo resp. závodní výbory v těchto okresech lépe pochopilo význam zákona o závodních výborech, jest dobře s ním obeznámeno a proto také podává stížnosti rozhodčím komisím jen ve sporech důležitých. To potvrzoval by i poměr stížností, které byly rozhodčími komisemi vráceny pro nepříslušnost, nebo které byly stěžovateli vzaty zpět jako bezdůvodné: 68 rozhodčích komisí (české okresy), má asi 557 z. výborů, vydalo 209 nálezů, 75 p o d á n í v z a t o z p ě t. 42 rozh. komisí (něm. okresy), má asi 717 z. výborů, vydalo 139 nálezů, 55 p o d á n í v z a t o z p ě t.

Závodní výbory přes všechny nepříznivé hospodářské a pracovní poměry dělnictva se vžívají, dělnictvo správně pochopilo účel a důležitost zákona o závodních výborech, a znalostí téhož hledí předejíti podávání zbytečných a neodůvodněných stížností k rozhodčím komisím. I odbor. organizace snaží se vydáváním časopisů, informačních brožur a pořádáním poučných a pracovních konferencí členů závodních výborů. vzbuditi mezi dělnictvem zájem k správnému pochopení a k praktickému využití zákona o závodních výborech.

Z judikatury nejv. správního soudu.

Pensijní pojištění.

Sděluje min. rada Dr. Bronislav Wellck.

Nález nejvyššího správního soudu ze dne 18. ledna 1924, č. 822/24:

Stížnost priv. rakousko-uherské společnosti státní dráhy ve Vídni do rozhodnutí ministerstva sociální péče o povinnosti převést premiové rezervy a úhradové kapitály z náhradních smluv na Všeobecný pensijní ústav v Praze se zamítá jako bezdůvodná.

Důvody: K návrhu zemské úřadovny Všeobecného pensijního ústavu v Praze, aby bylo vysloveno, že stěžující si společnost jest povinna převést na úřadovnu prémiové rezervy ve smyslu ustanovení § 68 pensijního zákona v měně československé, rozhodlo ministerstvo sociální péče naříkaným rozhodnutím, že společnost státních drah jest povinna převést neprodleně ve smyslu čl. 11, odst. 4. prováděcího nařízení ze dne 30. prosince 1920, č. 693 Sb. z. a n., k zákonu o pensijním pojištění, prémiové rezervy a úhradové kapitály na zemskou úřadovnu I. Všeobecného pensijního ústavu v Praze a to v měně československé, a předložit této úřadovně ihned příslušné výkazy ve smyslu čl. 11, odst. 5. cit. nařízení.

Ze spisů vychází nesporná skutková podstata, že stěžující si společnost má sídlo ve Vídni, a že provozovala na Kladně doly, které v říjnu 1918 propachtovala. Zaměstnanci na dolech byly pensijně pojištěni náhradními smlouvami, na základě kterých z části již nastala povinnost platiti pense. Pense ty stěžující si společnost také sama do 1. května 1922 v měně československé platila. Pojištění trvajících byla od 1. ledna 1919 převzata Všeobecným pensijním ústavem v Praze.

Nejvyšší správní soud rozhodnutí o stížnosti té opřel o následující úvahy: Povinné veřejnoprávní pojištění pensijní děje se zpravidla u Všeobecného pensijního ústavu, zákon však připouští také pojištění u náhradního ústavu a náhradní smlouvou, o náhradních ústavech jedná ustanovení §§ 64, 64 a) a 65 pens. zákona ve znění cis. nařízení z 25. června 1914 ř. z. č. 138, jako smlouvy náhradní uznává § 66 cit. nařízení za předpokladu, že splněny budou podmínky § 65, č. 1., 2. a 3., také smlouvy, které uzavírají zaměstnavatelé se zaměstnanci o zaopatřovacích požitcích těchto a jejich pozůstalých. Kdežto u náhradních ústavů jest tu právnická osoba, která na místě všeobecného pensijního ústavu obstarává pojištění dle svých stanov, jde při náhradní smlouvě dle § 66, lit. b) jen o poměr mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem. Neplatí proto na takové náhradní smlouvy ustanovení čl. 275 mírové smlouvy s Rakouskem, poněvadž ustanovení to jedná toliko o rezervách, nashromážděných vládami nebo úřady bývalého mocnářství rakousko-uherského, nebo veřejnými neb soukromými organizacemi činnými pod jejich dozorem, nikoliv o pojištění sociálním provedeném smlouvou zaměstnance se zaměstnavatelem.

Pokud spor jde o nárok Všeobecného pensijního ústavu v Praze proti stěžující si firmě na vydání prémiových rezerv a úhradních kapitálů, nelze poměr ten podříditi zákonu z 30. června 1922, č. 207 a nař. ze 7. srpna 1922, č. 265 Sb. z. a n., o soupisu a způsobu vyrovnání pohledávek a závazků vzniklých v korunách rakousko-uherských mezi věřiteli nebo dlužníky československými a cizími, neboť nařízení to v § 2 pod č. 6 vylučuje ze soupisu:

1. pohledávky a závazky z poměru sociálního pojištění,
2. pohledávky a závazky z pojištění soukromého, pokud příhoda pojistná nastala před 26. únorem 1919,
3. pohledávky a závazky ze smluv zajišťovacích a neklade při pohledávkách a závazcích pod č. 1. uvedených váhu na okolnost, jestli příhoda pojistná nastala před 26. únorem 1919.

Poněvadž jde o spor nositelů pojištění mezi sebou, který se týká prémiových rezerv a s nimi do povahy stejných úhradních kapitálů a nemí tu výjimek, o nichž shora bylo jednáno, jest dle čl. 77, odst. 2. zákona z 5. února 1920, č. 89 Sb. z. a n., k rozhodnutí jediné příslušno ministerstvo sociální péče. Na tom ničeho nemění okolnost, že stěžující si společnost má sídlo v republice Rakouské, tedy v cizině, neboť jde o smlouvy ná-

hradní ku pojištění zaměstnanců podniku v republice Československé a o plnění z tohoto poměru se podávající.

Stížnost sama tvrdí, že od 1. ledna 1919 jest legitimním nositelem pojištění, jak ohledně zaměstnanců činných, tak ohledně zaměstnanců již pensi požívajících Všeobecný pensijní ústav v Praze a že stěžující si společnosti nezbyvá než vypořádání účtů ohledně premiových rezerv a úhradových kapitálů s pensijním ústavem, a tu že jedná se toliko o měnu, ve které závazky mají býti plněny.

Pensijní pojištění založeno jest nesporně na kapitálové úhradě. Dle místních poměrů vyšetří se hodnota požitků zaměstnanců, dle těchto zařazení pojištěných do tříd služného, dle těchto opět premie, které zaměstnavatel a zaměstnanec musí platiti a z kterých shromáždí se premiová reserva a uhrazovací kapitál, sloužící k úhradě důchodů. Již z těchto úvah stejně se podávajících ze zák. z 16. prosince 1906, č. 1. ř. z. z r. 1907 jako z cís. nařízení z 25. června 1914, ř. z. č. 138 a ze zákona z 5. února 1920, č. 89 Sb. z. a n. jde, že místo podniku jest pro platy ty jediné rozhodné, že smlouvy náhradní, kterými povinnému pojištění má býti zadostiučiněno, řídí se dle zákonů sídla podniku a že důchody z pensijního pojištění platiti dlužno v té měně, v které placena jest mzda a premie.

Když tedy dle § 68 a dle § 65, č. 3. starého zákona z r. 1906, dále cit. cís. nařízení § 68, odst. 2. a § 68, odst. 1. zákona z 5. února 1920, č. 89 Sb. z. a n. při změně pojistné příslušnosti jest dřívější nositel pojištění povinen odevzdati novému nositeli pojištění premiovou rezervu potřebnou ku krytí získaných nároků přestupujícího pojištěnce a to nejméně částku odpovídající premiové rezervě, která by tu byla, kdyby zaměstnanec byl býval pojištěn u Všeobecného pensijního ústavu po započítatelnou dobu. nezbyvá pochybnosti, že tyto premiové rezervy po případě uhrazovací kapitály musí býti převedeny ve měně, která platila na místě podniku v den změny, a v případě pozdějšího plnění, která na její místo nastoupila, tak aby nový nositel pojištění měl fond v téže měně, v které svého času rentu bude musiti vypláceti.

Ve sporném případě jde o závazek nesporně splatný na území československého státu, vzešlý 1. ledna 1919 v korunách rakousko-uherské měny. dlužno jej proto posouditi dle § 6 zákona z 10. dubna 1919, č. 187 Sb. z. a n., nelze proto shledati nezákonnost v tom, že úřad uložil stěžující si firmě, aby převedla premiové rezervy a uhrazovací kapitály, pokud jde o zaměstnance tuzemského podniku, v měně československé.

Pokud stížnost dovolává se toho, že Všeobecný pensijní ústav v Praze převzal výplatu rent v Československé republice bez předchozího převedení úhradového kapitálu a vytýká jako vadu řízení, že naříkané rozhodnutí na závazné vyjádření pensijního ústavu nehledělo, není důvodnou. neboť dopisem z 11. dubna 1922 upozorňuje pensijní ústav, že důchody pensijního fondu jsou převzaty k dalšímu plnění a žádá o konečné vyúčtování, nikterak však neprohlašuje, že renty ty bude vypláceti, aniž by mu uhrazovací kapitál byl vyplácen nebo dříve, než mu bude vyplacen.

Jest tudíž tato okolnost pro otázku, v které měně náhradní kapitál má býti převeden, bez významu.

Ostatně přísluší ministerstvu sociální péče jako úřadu dohlédacímu nad pensijním pojištěním, aby učinilo veškerá opatření, která uzná nutnými, aby v pensijním pojištění zákonný stav byl proveden.